

A csend mint istenkapcsolat a művészetekben Konferencia

2026. ÁPRILIS 23., CSÜTÖRTÖK

**Helyszín: Uránia Nemzeti Filmszínház
(1088 Budapest, Rákóczi út 21.)**

14:00–14:30 Megnyitó

- Sepsi Enikő rektor, Színház- és Filmművészeti Egyetem
- Birher Nándor dékán, Pázmány Péter Katolikus Egyetem
- Nagy Judit, dékánhelyettes, Károli Gáspár Református Egyetem

14:30–15:00 Előadás

**Kardos Gyöngyi:
Csendből tett és Új Művészet**

A második világháború utolsó másfél évében négy magyar művész rendkívüli belső tanításban részesült (magyarul megj. *Az angyal válaszol* címmel, 1988/2005). A tanítás végső fokán az Angyal hosszan és mélyrehatóan beszél a csend természetéről. Az előadás feltárja a csend mindenki számára megélhető metafizikai dimenzióját, és bemutatja, miként válhat a belső tapasztalás teremtő erővé – hogyan születhet meg belőle az Új Művészet.

15:00–15:30 Beszélgetés

Korda Bonifác rendezővel Szalánczi Ágota dramaturg beszélget az *Ismeri a Tejutat?* és más rendezései kapcsán a csend szerepéről.

15:30–16:00 Kávészünet

16:00–16:30 – A csend mint transzcendens jelenlét a színházi zenében és dramaturgiában

Kovács Adrián zeneszerző és Szabó Réka dramaturg beszélgetése: *Istenkapcsolat a színházban*

Aszínházi alkotófolyamat spirituális kapcsolódás: a drámai szöveg és a zene absztrakciója egységben képes a szavakon túli rétegek megjelenítésére. A zene nemcsak kitölti a teret, hanem képes a csendet kiváltani vagy annak spirituális mélységét felerősíteni. A radikális dramaturgiai döntés – amikor minden hangzó elem elnémul – új, szakrális jelentést teremt. A sűrű csendben az alkotó és a befogadó közös, transzcendens tapasztalatban találkozhat. A beszélgetés saját alkotói tapasztalatokra épül, különös tekintettel az ifj. Vidnyánszky Attila és Keresztes Attila rendezéseiben létrejött munkákra.

16:30–17:00 – „Csend a költészetben” – beszélgetés és felolvasás

Viola Szandra költővel és Lázár-Szigeti Réka színházkutató doktorandusszal

A beszélgetés a hallgatás, a kimondhatóság határai és a poétikai elcsendesülés kérdéseit járja körül. Viola Szandra verseiben a csend a belső átváltozás és a transzcendens érintkezés terepe. Az esemény során a költő saját műveiből is felolvas.

17:00–17:30 – A csend filmes ábrázolásairól – Barlay Tamás és Sepszi Enikő beszélgetése

Philip Gröning *A nagy csend* valamint Barlay Tamás *A siketek keresztútja* című filmje kapcsán a csend filmes eszköztáráról, a hallgatás dramaturgiájáról és a spirituális jelenlét vizuális megjelenítéséről.

17:30–18:30 Fogadás

19:00 Előadás
(Helyszín: Hevesi terem)

Karl Wittlinger
Ismeri a Tejutat?
Dráma egy részben
Fordította: Gergely Erzsébet

Karl Wittlinger drámája a hazatérésről szól – nem csupán térben, hanem lélekben is. A második világháború romjai között a főhős elveszíti nevét, múltját és jövőjét. Egy elmegyógyintézet falai között keresi az utat vissza önmagához, ahol az orvossal együtt saját életét állítja színpadra, hogy megragadja a valóságot és az emlékezetet.

Szereplők

- Az Orvos – Koszovszky Márton
- Az Ember – Szurcsík Ádám

Alkotók

- Látványtervező: Sebestyén Ferenc
- Dramaturg: Szalánczi Ágota e.h.
- Súlygó: Bodnár Vivien
- Ügyelő: Tóth Flamina / Bencze István / Weil Róbert
- Rendezőasszisztens: Földesi Zorka
- Rendező: Korda Bonifác e.h.

2026. ÁPRILIS 24., PÉNTEK

Helyszín: Károlyi–Csekonics-palota, Bálterem (1088 Budapest, Múzeum utca 17.)

Képzőművészet-szekció

9:00 Kovács-Gombos Gábor festőművész – Birher Nándor (PPKE): A festmény mint meditációs objektum

Betöltheti-e ma is a festmény a hajdani Andachtsbild szerepét, megőrizheti-e a 21. században is annak imádságos, magunkba fordulásra készítő, lelkünket gyógyító, kontemplatív erejét és hogy mindez mennyiben függ a műalkotás kvalitásától?

9:30 Nagy Károly Zsolt fotográfus, teológus – Béres István (KRE): Csend – imádság – fotográfia

A beszélgetés fókuszában álló *Böjt* album képei – melyek Nagy Károly Zsolt munkái – is ebből az elfordulásból születtek, illetve erre reflektálnak.

Zene-szekció

10:00 Soós Réka énekművész – Medgyesy S. Norbert (PPKE): A csend hangjai a Nyugat-Dunántúl népénekeiben és bakternótáiban

A beszélgetés fő forrása a Lajtha László zeneszerző és népzene kutató alapította és vezette Népzene gyűjtő Csoport munkássága, melynek tagjaként Tóth Margit zenetudós és Erdélyi Zsuzsanna néprajzkutató 1953 és 1964 között Sopron és Vas vármegye 194 falujában mintegy három ezer dallamot mentett meg.

10:30 Pődör Lea (SZE) – Maróti Gábor (PPKE): A csend és a létabszolútum zenefilozófiai jelentésviszonyai

A beszélgetés a 20. századi zenefilozófiai és esztétikai fordulat nyomán a csend jelentéshordozó szerepét a zenei szerkezet és a performativitás felől vizsgálja, bemutatva, miként válik a hang és szünet kölcsönhatásában a csend egyszerre formaalkotó, időt érzékelhetővé tevő és teológiai értelemben határfogalommá, amely a befogadó aktív részvételén keresztül az istenélmény egyéni és közösségi dimenzióit is megnyitja.

11:00 – Kávészünet

Film-szekció

11:30 Jakab Edit filmrendező – Gelencsér Gábor (ELTE): A csend hangjai a *Szarvasbógés* dokumentumfilmben és az *In Praise of Angela* szatirikus ódában.

Isten és a természet jelenléte a mindennapokban és a csend feszült pillanataiban.

12:00 Dér András rendező – Gelencsér Gábor (ELTE): Isten szava miért nem hallatszik?

Az 1988 – 93 között készült *Árnyékszázad* című játékfilmjéről és az 1996-ban a Merlin színházban bemutatott Paul Claudel: *Angyali üdvözet* színházi rendezéséről. Isten szava miért nem hallatszik? A Mindenható tekintetének keresése.

12:30–13:30 – Ebédszünet

Előadóművészetek I.

13:30 Szigethy Norbert táncművész – Bólya Anna Mária (MMA MMKI): „...együtt a Hangban, amiből lettünk, és ami elnémulásunkkal nem semmisül meg.” (Visky András)

Nem szabadna elvesztenünk a transzcendencia tudatát, függetlenül attól, hogy individuálisan cselekedhetünk életünk során, a világ anyagi voltának tökéletes harmóniáját szükségszerű lenne valami felettünk állóhoz, számunkra ismeretlenhez kapcsolni... Szigethy Norbert Immobile és CHECKIn_ rendezéseiről szóló beszélgetés.

14:00 Czéh Dániel bábművész – Mag Eszter (KRE): Rituális tárgyhasználat a bábművészet szemszögéből

A beszélgetés kiindulópontja a Janus Egyetemi Színház 2024 áprilisában bemutatott *Szókratész védőbeszéde* című monodramája, amelynek jelenetei és keletkezéstörténete mentén a rituális tárgyhasználat és a kortárs bábszínházi technikák kapcsolódási pontjait vizsgálják a funkcionális tárgyanimáció fogalmi keretében, különös tekintettel arra, miként válnak a kellékek performatív, akár transzcendens jelentést közvetítő tárgyakká, s hogyan rajzolódik ki összefüggés tárgy, liminalitás, csend és performativitás között a kortárs színházi gyakorlatban.

14:30 Yaroslava Litvinenko – Demjén Natália levegőakrobata (Baross Imre Artista- és Előadóművészeti Akadémia): Csend és egyensúly a cirkuszművészetben

A beszélgetés arra keresi a választ, miként léphet ki a cirkuszművészet a szórakoztatás prekoncepciójából, és hogyan válhat egy transzcendens tapasztalat hordozójává a megvalósuló etűd révén, különös tekintettel a tér és a befogadói attitűd viszonyára.

15:00 – Kávészünet

Előadóművészetek II.

15:30 Vándor Csaba multimédiás alkotóművész – Ludvig Károly pszichiáter, író: A csend alakváltozatai

Mi a csend lényege, és miért van szükség a csendre az Istennel való találkozáshoz? A csendbe érkező hangot isteni jeladásként is érthetjük, értelmezhetjük. A csend és Isten kapcsolatában kihagyhatatlanul jelen van a halál és az idő, mindezek ritmusszerveződéseivel pedig maga az élet.

16:00 Kedves Emőke rendező – Bodor Attila bibliakutató: „*Mély csend*” (Bölcs 18,14) a színházban és a Bibliában

Tuncer Cücenoglu török drámaíró *Lavina* című művét 2016-ban mutatta be a Temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház Kedves Emőke rendezésében. Az előadás különlegessége, hogy tematikájából fakadóan absztrahált csendben zajlik: a beszédhang és a természetes zajok elfojtása nem csupán formai eszközként, hanem meghatározó dramaturgiai elemként van jelen.

16:30 Vecsei H. Miklós színművész – Visky András (KRE): „*A vihart szellővé szelídítette, s a tenger hullámai elcsitultak.*” (107. zsoltár, 29)

A zaj, káosz, félelem lecsendesítése Isten jelenlétének helye. Hogyan válhat a színészi játék Isten jelenlétének közvetítőjévé?

17:00 – Kávészünet

Irodalom-szekció

17:30 Molnár Illés költő – Lapis József irodalomkritikus: A zaj mögött

A csend nem elérhető, csupán bejárható. A vers határmezsgye. Nem olvasója, hanem résztvevője lesz, aki a lehetséges jelentés keresésére adja fejét. A vers inkább közeg, mint tartalom és inkább ritmus, mint történet. A hibák, zajok a csend szervesült részeivé válnak, emberibbé és intimebbé téve a hallgatás terét.

18:00 Visky András író (KRE) – Prontvai Vera (KRE): „*...csönd lett az égben, úgy egy félórára.*” (Jel 8,1)

A beszélgetés arra keresi a választ, hogyan válik a csend kisajátíthatatlanná és miként lesz az irodalmi alkotás megismételhetetlen találkozássá, amikor a (transzcendens) világ visszatartja a lélegzetét.